

Dyslexi en pedagogisk diagnos

Britta Ericsson, red. **Utredning av läs- och skrivsvårigheter.** 232 sidor. Lund: Studentlitteratur, 1996. Pris ca 325 kr. ISBN 91-44-61351-2.

Recensent: docent Jan Ygge, universitetslektor, institutionen för oftalmiatrik, Hudinge sjukhus.

Antalet böcker om läs- och skrivsvårigheter, dyslexi, har ökat markant under de senaste åren. Detta är ett glädjande faktum, då det måste innebära att kunskapen om detta viktiga men tidigare ej erkända handikapp ökar hos befolkningen. Ett handikapp är, som också sägs i boken, ett relativt begrepp som innebär en relation mellan den enskilda individens förmåga och de krav som omgivningen och miljön ställer. Just när det gäller förmågan att handskas med det skrivna ordet blir en bristande dylik relation ofta ett extra stort problem för individen, eftersom vardagen är fylld av information som presenteras med hjälp av det skrivna ordet.

Beskriver utredningsgången

Diagnosen dyslexi är en pedagogisk diagnos, där man i de flesta fall definierar tillståndet som att individen ligger mer än två årskurser efter normal läsutveckling trots frånvaro av andra aggraverande faktorer såsom neurologisk sjukdom, socioekonomiska problem, kognitiv förmåga etc. Vi har under de senaste åren sett ett flertal böcker som behandlar olika aspekter av dyslexi, men detta är den första bok där själva utredningsgången inom olika specialiteter presenteras utförligt. Efter ett par inledande kapitel om historik, definitioner etc kommer man in på den direkta utredningen. Här presenterar speciallärare Margareta Carlström hur den viktiga pedagogiska utredningen vid dyslexi går till.

Boken fortsätter med en redogörelse (psykolog Christer Jacobson) för diagnostiska metoder inom psykologin som kommer till användning vid dyslexiutredning. Synutredning och ögonundersökning redogörs för av ortoptist Agneta Rydberg där vi får en inblick i varför det är viktigt att göra även en detaljerad synutred-

ning hos dessa patienter. Logoped Birgitta Johnsen beskriver vidare hur man genomför en språkutredning vid läs- och skrivsvårigheter. Bokens utredningsdel avslutas med ett kapitel av sjukgymnast Elisabeth Price om den motoriska utredningen vid dyslexi. Boken både börjar och slutar med kapitel av professor Max Frisk om mer allmänna faktorer som påverkar barnet med dyslexi.

Bred målgrupp

Jag tycker att boken har en viktig funktion att fylla, då de personer som är engagerade i patienter med dyslexi ofta har så vitt skilda bakgrunder och sysslar med dyslexi endast sedd ur sin egen synvinkel. Dyslexi är ju en åkomma som engagerar så många olika specialiteter, varför det är ett stort värde i att samla information från de flesta av dessa i ett verk så att alla de som är engagerade i dyslexipatienter kan förstå varför man gör på olika sätt i utredningen. Jag kan därför varmt rekommendera boken till läsning för många olika inom vården såsom barnläkare, skolläkare, husläkare, oftalmologer, ortoptister etc. •

Klokt om barns utveckling

Lars H Gustafsson. **Upp-täcka livet. Barns, ungdomars och vuxnas utveckling tillsammans.** 361 sidor. Stockholm: Norstedts, 1996. Pris ca 290 kr. ISBN 91-1-960022-4.

Recensent: med dr Ragnar Jonsell, barnhälsovården, Jönköping.

Lars H Gustafsson har skrivit många läsvärda böcker om barn och föräldrar. Flera har blivit klassiker såsom »Mitt barn är sjukt», »Leva med barn» och »Barnapappa».

Den nya boken »Upp-täcka livet» är en resa med utgångspunkt i Lars H:s erfarenheter som barn, far, barnläkare och i hans kontakter med barn och »barnarbetare» i Sverige och internationellt. Dessutom presenterar han sina »ledsagare» i facklitteraturen, hos vilka tyngdpunkten ligger i en vid syn på barnets förmåga och samspel med andra.

NYA BÖCKER

Lars H är en strålande berättare och inspiratör. I de första kapitlen sugs man med på resan och blir hela tiden nyfiken på att läsa mer och mer. Här och där finner man meningar och uttryck som är så välfunna att man skulle vilja ha dem ristade på runstenar vid allfarvägen.

Spännande uppläggning

Olika delar av FNs barnkonvention med kommentarer och exempel som väcker frågor inleder många kapitel. Läsefrukter blandas med författarens egna erfarenheter och reflektioner. Dessutom finns fristående korta personliga betraktelser – allt befriande rent från svaltligt klientmos.

Dessa avsnitt varvas med en brevväxling mellan en far och hans tonårsdotter i ett tidigare äktenskap.

Lämnar ingen oberörd

Styrkan i texterna är att ingen med intresse för barn och föräldrars samspel kan förbli oberörd. Läsaren associerar till barn och ungdomar man mött eller sin egen uppväxt. Endera känner man igen sig i Lars H:s förklaring eller också tycker man något annat – men funderingarna börjar, och författaren har nått sitt mål. Många gånger har jag lagt ifrån mig boken, funderat medan jag gjort något annat och sedan läst avsnittet igen och fått ränta på behållningen.

Lästips

Särskilt förtjust är jag i de många citaten från barn- och ungdomsböcker och annan skönlitteratur. Här får man många värdefulla tips och påminnelser om böcker man borde ha läst eller ville läsa om. Dessutom finns en utförlig litteraturlista med både fackböcker och skönlitteratur för barn och vuxna. Det är bara att knalla till biblioteket!

Rekommenderas alla intresserade

Jag önskar att denna spännande och »kloka» bok skulle kunna läsas av alla föräldrar. Tyvärr tror jag inte detta är möjligt. Boken är lättläst men innehåller många uttryck och fackord som är självklara för proffs i »barnsvängen» men som är fikonspråk för t ex ekonomer, tekniker och många andra. Men för pedagoger, so-

cionomer, vårdpersonal och psykologer och personer med motsvarande intressen är den ypperlig!

Det är mig ett nöje att rekommendera alla intresserade att resa med boken! Tag plats på tåget! Öppna alla dörrar! •

Högklassig bok om människans ämnes- omsättning

Keith N Frayn, ed. **Metabolic regulation. A human perspective.** 270 sidor. London: Portland Press Ltd, 1996. Pris £ 18.95. ISBN 1-85578-048-8.

Recensent: docent Olle Ljungqvist, kirurgiska kliniken, Karolinska sjukhuset, Stockholm.

Alla människor behöver näring för sin fortsatta existens. Trots alla medicinska och tekniska framsteg genom åren är vår kunskap om vad som egentligen händer i kroppen som helhet, liksom i dess olika delar, vid normalt leverne faktiskt relativt begränsad. Detta beror till största delen på avsaknaden av metoder att studera och kvantifiera händelser i ämnesomsättningen på ett korrekt sätt. Särskilt svårt har det varit att göra bestämmningar under pågående normalt födointag. Men trots alla metodologiska begränsningar har forskning, framför allt under den senaste 15-årsperioden, avsevärt ökat vår kunskap om ämnesomsättningen, hur kroppen reagerar på olika typer av föda, vid fasta, fysisk aktivitet m fl dagligen förekommande aktiviteter.

Länge saknad sammansfattning

Kanske beroende på traditionella ämnesindelningar i fysiologi, biokemi och kliniska discipliner har det länge saknats en grundlig, men ändå lättläst, sammanställning av dessa basala fysiologiska kunskaper. Dr Keith Frayn, biokemist, lärare och forskare vid Radcliff Infirmary, Oxford, England har lyckats med konststycket att samla all denna komplicerade kunskap till en bitvis lysande beskrivning av vad vi idag känner till om denna basala fysiologi. Boken »Metabolic regulation: A human perspective» tar läsaren snabbt igenom